

derne skulde ophæves. Der vilde være faa meget større Grund til at træffe en saadan Forholdsregel, som der, naar Krammarkerne en Gang vare ophævede, ikke vilde kunne være Tale om deres Genoprettelse, saaledes at det altsaa ellers vilde ligge i det øieblikkelige Byraads Magt til enhver Tid at bortkaste Krammarkerne, uden at man var i Stand til at faae dem indførte igjen, selv om Byraadet, hele Byens og tillige Landets Beboere maatte komme til at fortryde Ophævelsen. — Hvad Forbrugsforeningerne angaar, har jeg heller ikke rigtig kunnet forstaa, hvad § 2, 1ste Stykke, skal betyde. Som det staar her, behøves det virkelig ikke, men derimod turde der være Anledning til paa en langt bestemtere Maade at sige, at enhver Forbrugsforening, som kun fordeler til sine egne Medlemmer, skal være fritagen for Afgifter og øvrige Indskrænkninger. Det kunde ogsaa være rigtigt at vedtage en Forandring i Loven om Bændevinsafgift med Hensyn til den Art Forbrugsforeninger, saaledes at de ikke svarede Bændevinsafgift, da det jo i Virkeligheden ikke er Handel med Bændevin, men Fordeling mellem Medlemmerne. Jeg har aldrig kunnet forstaa mig med den Bestemmelse, som i saa Henseende blev truffen for 2—3 Aar siden, og da dette Forhold omhandles i § 10, anser jeg det for rigtigt, at vi benytte denne Leilighed til at gjøre Forandring deri. Hvad overhovedet Afgiften af Bændevinshandel angaar, tror jeg, at det paa flere Steder og i flere Henseender har viist sig, at den er uheldig indrettet; thi den hviler i lige-saa høi Grad paa dem, der sælge Bændevin i meget ubetydeligt Maal, som paa dem, der have en meget stor Omsetning derved. Ifjor blev der fra Kjøbenhavns Værkshusholdere afgivet en Forsøgning, som gik ud paa, at Bændevinsafgiften skulde opkræves paa en anden Maade, og at den skulde fordeles i Forhold til det Kvantum af Bændevin, de Handelende kjøbte. Opfyldelsen af dette Ønske har sine praktiske Ulemper, men som denne Afgift nu er indrettet, forekommer det mig, at den er saa uensigtsmæssig, at der turde være al Opfordring for Regjeringen til at tage under Overveelse, om Forholdet ikke kunde forandres. Dette staar i saa nær Forbindelse med denne Lov, at det undrer mig, at Loven, naar den i § 10 ligesvem er kommen ind paa dette Punkt, har ladet de Klager, som i deres Oprindelse ere begrundede, skjøndt Ønskerne og Forlangenderne maaske ikke ere det, aldeles upaaagtede. — Jeg skal ikke komme nærmere ind paa de enkelte Bestemmelser i denne Lov, men kun fremhæve Rigtigheden af de to sidste Paragrafer, §§ 11 og 12, der gaa ud paa, at Politimesteren skal foretage Undersøgelse efter Anmeldelse og skal forfølge Sagen som offentlig Politisag, samt paa Ophævelse af Bevillingsmyndigheden. Denne er overhovedet i Forhold af denne Natur meget uheldig, fordi Ministeren i den er

nødt til at følge Indstillinger fra sine Embedsmand, og Enhver, der kjenner Forholdene i Provindserne, veed, under hvilke Indflydelser og Hensyn saadanne Indstillinger fremkomme. Det er Hensyn, som ofte aldeles ikke vedkomme den Næringsdrift og de øvrige lokale Forhold, som derved ere at tage i Betragtning. — Kjøbstadkommissionen har gjort Forslag til flere Forandringer i Lovgivningen, og det ærede Ministerium har ogsaa ved andre Lovforslag taget Hensyn til flere af disse Indstillinger. Der er imidlertid et Spørgsmaal, som jeg tror burde have været sat i en nærmere Forbindelse med det foreliggende Lovforslag; det er Spørgsmaalet om Nætlæggelse af Kjøbstæder, som Kjøbstadkommissionen har bragt paa Bane. Ikke saa faa af de smaa Kjøbstæder her i Landet stode sig vistnok bedst ved at ophøre at være Kjøbstæder. Jeg vil ikke sige, at de samme Kjøbstæder gjerne ville ophøre at være det, thi de betragte det paa en Maade som en Uvædsag at være det; de ville betragte det som en Degradation, som en Nedsættelse i Rang og Værdighed, i den Aldeksret, som Kjøbstæderne mene at besidde overfor en Handelsplads eller en Plætte, om de skulde ophøre at være Kjøbstæder; men Forholdet har i Virkeligheden udviklet sig saaledes, at mange af de smaa Kjøbstæder her i Landet paa 1000 eller 1500 Indbyggere staa tilbage i Betydning som Handelspladser, ikke blot for adskillige af de 6 saa ofte nævnte Handelspladser, men for adskillige Handelspladser, der voxe op rundt omkring ude paa Landet, og om hvilke der albrig er Tale i disse Forhold. Jeg tror derfor, at det ved Lov ikke blot burde overlades til Kjøbstæderne selv at begjære sig fritagne for Kjøbstadnavnet, men at man ogsaa med de fornødne Overgangsbestemmelser og med en fornøden Fortidsfrist burde fastsætte, at Kjøbstæder, der ikke havde naaet det eller det Indbyggerantal, ophørte at være Kjøbstæder. Der vilde i Virkeligheden ikke derved blive begaaet nogen Uretfærdighed, thi man har ladet og vilde fremdeles lade de paagjældende Kjøbstæder beholde deres Privilegier, beholde Lovgivningens Beskyttelse i en saa lang Tid, at det maatte kunne vise sig for dem, om de overhovedet kunde blive til Noget, om det overhovedet kunde nytte dem Noget at have Lovgivningens Beskyttelse og at nyde Kjøbstadprivilegier. Naar det da skulde vise sig, at de ikke ere i Stand til at skaffe sig nogen Betydning eller nogen Forøgelse af deres Handelsdrift, er der ingen Grund til at bibeholde de Naand, som disse Privilegier indeholde for Landbefolkningen til Bedste for saadanne Kjøbstæder, der ikke have kunnet komme nogen Veie. Jeg opfatter ikke dette Forhold saaledes, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), der, som det forekom mig, vilde være tilbøielig til at beholde Privilegierne for visse Kjøb-